

освітнього простору, зокрема, українського. Європейський простір репрезентує, з одного боку, самодостатній цивілізаційний рівень освіти, її відповідність вимогам «суспільства знання», а з іншого – гуманістичні принципи західної цивілізації. Отож, європеїзація національного освітнього простору вимагає, по-перше, його різнобічної модернізації, а по-друге – взаємоузгодження європейських світоглядних орієнтирів та національних духовних вартостей, традицій та установок.

Освітня система України до кінця 2016 р. повністю реформована в рамках урядової програми «Пріоритети освіти 2016». У Міністерстві освіти і науки України повідомили, що в цьому році уряд виділив 17,4 млрд гривень, що на 600 млн більше, ніж у минулому.

Положеннями програми відзначено, що вища освіта повинна бути фактором підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки. Основними викликами системи вищої освіти є необхідність забезпечення підготовки кваліфікованих фахівців для ринку праці, перетворення економічної моделі на "економіку, що базується на знаннях", забезпечення інноваційності розвитку системи освіти і економіки, необхідність вищих навчальних закладів готувати фахівців до вимог ринку праці, збільшення практичних навичок у випускників.

Виходячи з цього реформа повинна торкнутися підняття вимог до якості знань абітурієнтів, визначення пріоритетних галузей знань, механізму формування держзамовлення на підготовку фахівців, зміни концепції забезпечення якості вищої освіти, створення умов для формування освітньо-наукових кластерів, в яких фундаментальна наука повинна підтримуватися прикладними дослідженнями.

Отже, метою реформи вищої освіти є створення привабливої і конкурентоспроможної національної системи вищої освіти України, інтегрованої в європейський простір вищої освіти та європейський дослідницький простір.

Т. М. Гайворонська

ПРАВОВА КУЛЬТУРА СТУДЕНТІВ ЯК ВАЖЛИВИЙ АСПЕКТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ НОВОЇ ГЕНЕРАЦІЇ

В основу розбудови української державності покладено панівну в Європейському союзі концепцію демократичної, соціальної, правової держави. Однією з важливих ознак правової держави, складовою частиною і найважливішою засадою демократії є високий рівень правової культури суспільства.

На сьогодні немає однозначного розуміння категорії «культура» і існує багато визначень цього поняття. «Правова культура» як науковий термін в широкому розумінні є одна із складових культури взагалі, означає систему цінностей, що досягнуті людством у галузі права, і стосується

правової реальності даного суспільства: а) право, його норми; б) джерела права; в) праворозуміння; г) юридична наука; д) юридична практика. У вузькому розумінні правова культура – це рівень знання права членами суспільства і їх ставлення до права, а також престиж права у суспільстві.

Необхідним елементом правової культури, умовою правової вихованості особи є правова освіта як система юридичних знань, поглядів, переконань, здобутих в результаті навчання і самоосвіти, як складова духовного багатства суспільства.

Заняття з юриспруденції, або правознавства, як єдиної галузі знань, у системі технічних, економічних, суспільних та ін. наук в університеті залізничного транспорту завжди проводились у різних видах навчальних занять і охоплювали усі факультети. Дотепер висуваються аргументи проти єдиної загальної і диференційованої структури правової освіти у вищій школі. Такий підхід до правової освіти і виховання молоді не сприятиме досягненню зазначеної вище державної мети.

Однією із цілей правової освіти є подолання правового нігілізму як антипода правової культури.

Правовий нігілізм – це деформований стан правосвідомості особи, суспільства, групи, який характеризується усвідомленим ігноруванням вимог права, закону, зневажливим ставленням до правових принципів і традицій.

На цей час причинами прояву правового нігілізму в Україні можна вважати:

1) неупорядкованість законодавства, його нестабільність і суперечливість;

2) низьку правову культуру;

3) слабкість механізму приведення в дію прийнятих законів та ін.

Поряд із правовим нігілізмом виявляються інші, відносно м'які за наслідками, але також полярно протилежні високій правовій культурі дефектні різновиди правосвідомості. Спільним для них є правова неосвіченість. Існують такі:

1) правовий романтизм (ідеалізм) – це такий стан правосвідомості, при якому відбувається переоцінка реальних можливостей форм права впливати на суспільні відносини і процеси. Очікування від права результатів, які воно не здатне забезпечити;

2) правовий інфантилізм характеризується слабкістю правових знань, однак при особистій переконаності в достатньому їх рівні, в наявності належної юридичної підготовки;

3) правовий дилетантизм виявляється в дуже легковажному ставленні до права і закону або оцінці юридичної ситуації;

4) правова демагогія властива особам, які володіють правовими знаннями, але використовують право в своїх особистих корисливих, антисуспільних інтересах, так як виключають або не поважають його соціальну цінність.

Спеціальними засобами, що сприяють зведенню до мінімуму правового нігілізму і інших деформацій правосвідомості, слід назвати:

1) підвищення загальної та правової культури. Високий рівень правосвідомості, який дозволив би закону працювати. Поліпшення системи правової інформації, професійного навчання і виховання юристів та інших посадових осіб;

2) удосконалення законів та інших нормативно-правових актів. Наявність стабільності та однаковості в регулюванні суспільних відносин;

3) профілактика правопорушень;

4) зміцнення законності і правопорядку;

5) повага і всебічний захист прав особи;

6) авторитет державної влади і налагодженість механізму її дії. Наявність розвинутої державної структури, здатної забезпечити виконання права. Вдосконалення системи правоохоронних органів і правозастосовної діяльності. Підвищення ролі суду.

Сучасний етап розвитку вищої освіти в Україні характеризується постійним пошуком найбільш ефективних шляхів підготовки високоосвічених фахівців. Наприклад, це можуть бути:

1) правові стимули, як моральні, так і матеріальні форми схвалення навчання;

2) правові обмеження, перешкоди, які б спонукали студентів до правової освіти і стримували від протиправної поведінки у її процесі;

3) правові пільги як особливе додаткове суб'єктивне право студентів, які мають на меті вирівнювання їх можливостей (матеріальних та ін.) з метою посилення інтересу до правового навчання.

Таким чином, важливою складовою у підготовці фахівців нової генерації у виші є високий рівень правової культури.

Т. М. Глушенко

МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сучасні загальносвітові тенденції розвитку економіки, політики, соціальної і культурної сфер суспільства вимагають негайних заходів для підготовки професіоналів, здатних орієнтуватися у «викликах» соціогенного середовища і прогнозувати майбутнє людства. В першу чергу це проблеми вишівської освіти.

Моделювання освітньої системи вишу набуває особливої актуальності у зв'язку з підготовкою конкурентоспроможних випускників та подальшою кадровою політикою. Спостерігається дисбаланс в різних галузях професійної сфери, коли одні спеціальності затребувані на ринку праці сьогодні. Однак існує перенасичення «популярними» і «модними», але «пасивними» для розвитку суспільства і держави спеціальностями в